

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/227475,26-lipca-1980-r-w-Ladku-Zdroju-odbyl-sie-I-Kongres-Konfederacji-Polski-Niepodleg.html>
27.02.2026, 00:17

26 lipca 1980 r. w Łądku Zdroju odbył się I Kongres Konfederacji Polski Niepodległej

Konfederacja Polski Niepodległej była pierwszym w postalinowskiej historii PRL ugrupowaniem politycznym, które otwarcie za cel postawiło sobie pełne odzyskanie niepodległości oraz całkowity demontaż komunistycznego systemu władzy. Jej program odrzucał możliwość jakiegokolwiek kompromisu z reżimem komunistycznym, postulując suwerenność państwową, pluralizm polityczny, wolność słowa i wolne wybory.

[Konfederacja Polski Niepodległej \(KPN\) odzyskanie niepodległości Polska Rzeczpospolita Ludowa \(PRL\)](#)

26.07.2025

KPN została założona przez Leszka Moczulskiego, Tadeusza Stańskiego i Romualda Szeremietiewa, a swą ideową tożsamość budowała w oparciu o tradycje niepodległościowe II Rzeczypospolitej, w szczególności nurt piłsudczykowski i etos walki o wolność.

Pierwsza partia o charakterze antykomunistycznym

Powstanie Konfederacji Polski Niepodległej było efektem rozwoju zorganizowanej jawnie działającej opozycji demokratycznej w drugiej połowie lat 70. w PRL. W konsekwencji, 1 września 1979 r. proklamowano powstanie nowej organizacji, która za główny cel postawiła sobie nierówną walkę z reżimem komunistycznym. Data powstania KPN nie była przypadkowa – przypadała w czterdziestą rocznicę wybuchu II wojny światowej, co nadawało temu wydarzeniu wymiar symboliczny. Podkreślało to ciągłość polskich dążeń niepodległościowych oraz sprzeciw wobec powojennego porządku narzuconego przez Związek Sowiecki.

Organizacja została założona przez Leszka Moczulskiego, Tadeusza Stańskiego i Romualda Szeremietiewa, a swoją ideową tożsamość budowała w oparciu o tradycje niepodległościowe II Rzeczypospolitej, w szczególności nurt piłsudczykowski i etos walki o wolność. Z jednej strony KPN występowała w obronie praw człowieka oraz dążyła do poszerzenia przestrzeni wolności obywatelskich. Z drugiej strony była pierwszą antykomunistyczną partią polityczną w Europie Środkowo-Wschodniej powstałą w okresie postalinowskim. Według zamierzeń twórców KPN była partią polityczną, a nie jedynie ruchem opozycyjnym. Jej powstanie stanowiło przełomowy moment w dziejach opozycji demokratycznej – po raz pierwszy w bloku wschodnim powołano do życia jawnie działającą formację polityczną, która odrzucała zarówno legitymizację ustroju komunistycznego, jak i możliwość jego reformowania od wewnątrz.

Jak można było przypuszczać, reakcja władz PRL na powstanie KPN była zdecydowanie wroga, szybka i represyjna. KPN od początku była traktowana jako poważne zagrożenie dla systemu komunistycznego, ponieważ jako pierwsza organizacja nie tylko działała jawnie, ale też otwarcie postulowała całkowite obalenie ustroju i odzyskanie niepodległości państwowej. W konsekwencji członkowie organizacji działali pod wielką presją i w konspiracji.

I Kongres Konfederacji Polski Niepodległej

26 lipca 1980 r. w Łądku-Zdroju odbył się I Kongres Konfederacji Polski Niepodległej. Kongres ten był pierwszym ogólnopolskim spotkaniem delegatów KPN z różnych regionów kraju. Odbywał się w ścisłej konspiracji, ze względu na nielegalny status organizacji i ciągłe zagrożenie

represjami ze strony Służby Bezpieczeństwa. W kongresie wzięło udział ok. 30 przedstawicieli struktur lokalnych, którzy zatwierdzili statut i program ideowy partii oraz wybrali Leszka Moczulskiego na formalnego przewodniczącego.

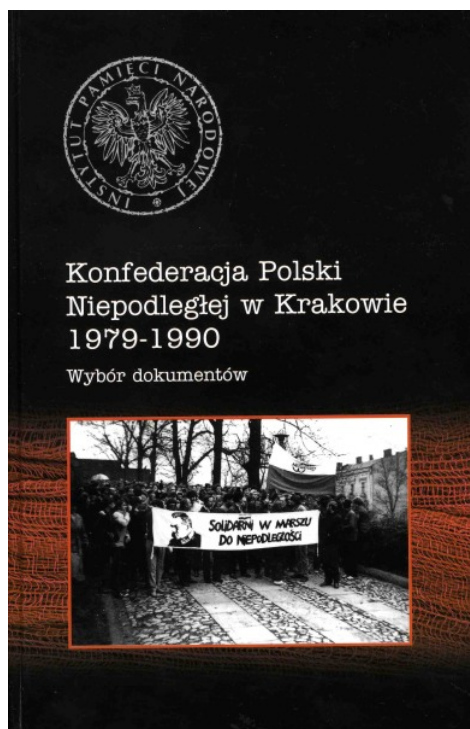
Program uchwalony podczas kongresu zakładał pełne uniezależnienie Polski od Związku Sowieckiego, przywrócenie systemu demokratycznego, pluralizmu politycznego i wolnych wyborów. Ponadto KPN domagała się likwidacji cenzury, legalizacji niezależnych związków zawodowych oraz zagwarantowania wolności słowa, prasy i wyznania. Odwoływała się także do tradycji walki o niepodległość, nawiązując do dziedzictwa Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego.

Choć kongres miał miejsce kilka tygodni przed wybuchem strajków sierpniowych, postulaty KPN okazały się prorocze – już wkrótce kwestie wolnych związków i praw obywatelskich stały się przedmiotem masowego ruchu społecznego, jakim była Solidarność. Chociaż władze komunistyczne zwalczały liderów KPN, w tym Leszka Moczulskiego, który trafił do więzienia, to ostatecznie powstanie KPN, a następnie pierwszy kongres były bezprecedensowym wydarzeniem w historii PRL – po raz pierwszy w kraju rządzonym przez partię komunistyczną zebrała się jawna zorganizowana partia polityczna, która nie uznawała systemu za legalny i otwarcie dążyła do jego obalenia. To wydarzenie zapisało się na trwałe w historii polskiej opozycji jako dowód odwagi, determinacji i niezłomności ludzi, którzy wierzyli, że Polska może być znów wolna.

W 2024 r. IPN wydał pierwszą naukową monografię poświęconą Konfederacji Polski Niepodległej: [„Szaleńcy Niepodległości. Historia Konfederacji Polski Niepodległej”, której autorem jest dr Grzegorz Wołk](#). W 1979 r. twórcy KPN deklarowali, że ich celem jest odzyskanie przez Polskę niepodległości i upadek systemu komunistycznego. Ogłosili, że KPN jest pierwszą od powstania żelaznej kurtyny niezależną partią polityczną, która legalnymi metodami chce pozbawić władzy polskich komunistów. Publikacja zwyciężyła w kategorii „Monografia” w trzeciej edycji konkursu na Najlepszą Książkę Roku „Sygnety Wydawnictwa IPN”. Książka jest dostępna w naszych księgarniach.

W 2009 r. IPN wydał [wybór dokumentów pt. „Konfederacja Polski Niepodległej w Krakowie w latach 1979-1990” pod red. Marcina Kasprzyckiego](#). W niniejszym tomie zgromadzono unikatowe dokumenty ukazujące działalność krakowskiej Konfederacji oraz do niedawna tajne materiały operacyjne prezentujące sposoby zwalczania jej przez komunistyczną bezpiekę. Książka jest dostępna w naszych księgarniach.

Zachęcamy także do odwiedzenia naszego portalu przystanekhistoria.pl i zapoznania się z artykułami naukowymi i popularnonaukowymi. Polecamy również inne strony i portale IPN:

- Grzegorz Waligóra, [Konfederacja Polski Niepodległej 1979-1989](#)
- Roman Gieroń, [Konfederacja Polski Niepodległej wobec „historycznego kompromisu”](#)
- [Konfederacja Polski Niepodległej w świetle dokumentów komunistycznej bezpieki - Tajemnice bezpieki](#)
- [Szaleńcy niepodległości. Historia Konfederacji Polski Niepodległej \[DYSKUSJA o KSIĄŻCE\]](#)
- [Konfederacja Polski Niepodległej](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy IPN - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

media@ipn.gov.pl

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Transparent wykorzystany podczas demonstracji członków KPN na ulicy Nowy Świat w Warszawie 21.02.1989 r., fot. z zasobu AIPN, sygn. IPNBU-3-9-64-2-1

Napis KPN wykonany jasną farbą na ścianie z cegły w Bytomiu w 1983 r., fot. z zasobu AIPN, sygn. IPNka-6-4-3-7-1

Manifestacja członków KPN w Szczecinie, 7.11.1989 r. Fotografia została wykonana przy sowieckim obiekcie propagandowym „Wdzięczności dla Armii Radzieckiej”, który w latach 1950-2017 znajdował się w centrum Szczecina, przy pl. Żołnierza Polskiego, fot. z zasobu AIPN, sygn. IPNSz-3-9-2-4

Manifestacja członków Konfederacji Polski Niepodległej w Szczecinie, 23.08.1989 r., fot. z zasobu AIPN, sygn. IPNSz-3-9-5-2-1

Mężczyźni, należący prawdopodobnie do KPN, składają przysięgę, fot. z zasobu AIPN, sygn. IPNSz-3-9-3-1

Pliki do pobrania

[Pierwszy Kongres Konfederacji Polski Niepodległej - dr Grzegorz Wołk, BBH IPN \(mp3, 5.18 MB\)](#)
[Pierwszy Kongres Konfederacji Polski Niepodległej - dr Grzegorz Wołk, BBH IPN \(wav, 38.03 MB\)](#)